

Ve své práci se zabývám výukou náboženství¹ v českých zemích od roku 1945 do současnosti. I přes historicky poměrně krátké údobí se v té době na daném území nacházely čtyři státní útvary, které se lišily nejen názvem a rozlohou státního území, ale zejména organizací a strukturou státní moci, způsobem vládnutí, to znamená politickým režimem a v neposlední řadě mezinárodně politickou orientací. To se nemohlo neodrazit v tak citlivé otázce jako je vztah státu a církví a speciálně pak ve vztahu k výuce náboženství.

Na téma bych chtěl nahlédnout ve dvou rovinách. Jednak chronologicky zmapovat právní úpravu výuky náboženství. Což znamená zabývat se systémem škol, tj. jaké typy škol z hlediska zřizovatele jsou přípustné, dále způsoby odměňování, nutné kvalifikace a ustanovování učitelů náboženství a v neposlední řadě samotnou úpravou výuky, tj. za jakých podmínek a na jakých typech popř. stupních škol lze náboženství vyučovat.

Za druhé se pokusím nastínit vztah státu k výuce náboženství a praktické fungování výuky. Zejména v době komunismu byly zákony jen potištěným listem papíru v konfrontaci s příkazy komunistických funkcionářů a jejich nohsledů ve státní správě a bohužel i některých jedinců uvnitř církví.

Samotná právní úprava existuje nejen ve formě zákonů, a to včetně ústavních, ale i v obrovském množství norem podzákonných a za často i v obecně nezávazných, vnitroresortních předpisech², které měly často silně politický podtext.

Ani současné nazírání na výuku náboženství není zcela prosto ideologických náhledů a ani praktické fungování není zcela optimální. Zda je tento stav chybou státních institucí či jednotlivých církví a náboženských společností není předmětem této práce. Stavů po roce 1989 se budu věnovat pouze z pohledu ve své době platného práva, resp. de lege ferenda s ohledem na případný další vývoj úpravy vztahu státu a církve u nás.